

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Рациональне використання природних ресурсів та забезпечення охорони навколишнього середовища є невід'ємною складовою сучасної правової держави. Наявність інституту дисциплінарної відповідальності за екологічні правопорушення та ефективного механізму його застосування є одним із найважливіших засобів забезпечення екологічної безпеки країни.

Під дисциплінарною відповідальністю за екологічні правопорушення необхідно розуміти один із видів юридичної відповідальності, яка застосовується до винних осіб за протиправні дії, що порушують екологічні вимоги у процесі невиконання функціональних обов'язків та інших вимог дисципліни праці, пов'язаних з використанням природних ресурсів, охороною навколишнього природного середовища, забезпеченням екологічної безпеки.

Умовами настання дисциплінарної відповідальності є: вина суб'єкта; протиправність діяння; професійна правосуб'єктність у галузі екології; невиконання чи неналежне виконання екологічних вимог, які складають коло службових, професійних обов'язків.

Законодавством України передбачено два види дисциплінарних стягнень (санкцій), які можуть бути застосовані до винної особи: догана; звільнення з посади [1, с. 47].

Якщо врахувати, що під час здійснення своїх професійних обов'язків працівники можуть нехтувати правилами, які передбачені законодавством щодо використання об'єкта природокористування, то у таких випадках є необхідним застосування дисциплінарної відповідальності.

Так, якщо проаналізувати нормативно-правові акти, які регулюють екологічні правовідносини, то можна зробити висновок, що майже у багатьох із них передбачена дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення. До таких нормативно-правових актів належить: Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Кодекс України про надра, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про мисливське господарство та полювання», Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», Закон України «Про природно-заповідний фонд України».

Але є й інші нормативно-правові акти, які хоч і регулюють екологічні правовідносини, проте ними не передбачено дисциплінарну відповідальність, яка може бути застосована до фізичних осіб у разі вчинення протиправної дії.

До таких нормативно-правових актів належить, зокрема, Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р., Закон України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 р., Закон України «Про металобрухт» від 5 травня 1999 р. та Закон України «Про охорону атмосферного повітря» від 16 жовтня 1992 р.

Статтею 211 Земельного кодексу України визначається, що громадяни та юридичні особи несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законодавства [2]. Аналогічні види відповідальності передбачено у ст. 63 Закону України «Про тваринний світ» [Б], ст. 16 Закону України «Про металобрухт» [4]. У ст. 33 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» [5] взагалі не вказано, який саме вид відповідальності може бути застосовано до працівника. Отже, застосування дисциплінарної відповідальності у цих нормативно-правових актах не передбачається.

Це є однією із проблем, адже у випадках, коли особа вчиняє правопорушення, і тим самим порушує екологічні вимоги у процесі невиконання своїх функціональних обов'язків та інших вимог дисципліни праці, пов'язаних з використанням природних ресурсів, охороною навколишнього природного середовища, забезпеченням екологічної безпеки, тим самим завдаючи шкоду екології.

Отже, основним способом вирішення цієї проблеми є внесення змін до відповідних нормативно-правових актів, щодо закріплення дисциплінарної відповідальності, яка буде застосовуватися до працівників у разі порушення ними екологічних вимог.

Список використаних джерел

1. Екологічне право України : навч. посіб. / [О. С. Баб'юк, П. Д. Біленчук, Ю. О. Чирна]. — Київ : Атіка, 2000. — 216 с.
2. Земельний кодекс України : від 25 жовт. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 3-4. — Ст. 27.
3. Про тваринний світ : Закон України від 13 груд. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 14. — Ст. 97.
4. Про металобрухт : Закон України від 5 трав. 1999 р. // Відомості Верховної Ради України, — 1999. — № 25. — Ст. 212.
5. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 верес. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 50. — Ст. 678.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Чумаченко І. Є.